Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 27/10/2026 16:39
Sayı: E-120.07.03-1971809

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

ACELE

Sayı : E-72079556-610-23702210
Konu : Soru Önergeleri (7/44650 ve 7/46836)

7/44650 GK 168
7/46836 GK 3

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : a) 08.06.2026 tarihli ve 1870952 sayılı yazınız.
b) 28.07.2026 tarihli ve 1902900 sayılı yazınız.

İlgi yazılar ekinde alınan İstanbul Milletvekili Sayın Özgül SAKİ tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/44650 ve 7/46836 Esas Numaralı soru önergelerine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazılarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ
Bakan

Ek:
1 - 7/44650 Cevap Metni (7 Sayfa)
2 - 7/46836 Cevap Metni (5 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Doğrulama Kodu: 08366AD2-4DC9-4EAB-BC8E-9A3AD54E0B2D Doğrulama Adresi: https://www.turkiye.gov.tr/ashb-ebys

Eskişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177. Sk. No:10/A Pk: 06510 Çankaya/ ANKARA
KEP Adresi : ashb@hs01.kep.tr
Bilgi için:Samiye BULUN
Çocuk Gelişimcisi
Telefon No:(312) 705 58 09

İstanbul Milletvekili Sayın **Özgül SAKİ**'ye Ait **7/44650** Esas Numaralı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevap Metni

Engelli bireylerin ayrımcılığa uğramadan insan haklarından yararlanarak toplumsal hayata diğer bireylerle eşit bir şekilde katılmaları için ulusal düzeyde politika ve stratejilerin belirlenmesi, engelli bireylere yönelik yürütülen sosyal hizmet faaliyetlerinin geliştirilmesi ve çeşitlendirilmesi, bu alanda ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği ve koordinasyonu sağlamak Bakanlığımızın temel hedefleridir.

Bakanlığımız (Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü-EYHGM) engelli bireylerin tüm insan hak ve temel özgürlüklerinden tam ve eşit şekilde yararlanmasını teşvik ve temin etmekten ve Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme (EHİS)'nin uygulanmasının izlenmesinden sorumlu odak kurumdur. Bakanlığımızca; yasaların, politikaların, kamu hizmetlerinin ve kaynaklarının EHİS'e göre uyumlaştırılmasına yönelik çalışmalar koordine edilmekte, ilgili tarafları bilgilendirici ve bilinçlendirici faaliyetler gerçekleştirilmektedir.

Bu çerçevede; yasaların, politikaların, kamu hizmetlerinin ve kaynaklarının EHİS'e göre uyumlaştırılmasına yönelik çalışmalar koordine edilmekte, ilgili tarafları bilgilendirici ve bilinçlendirici faaliyetler gerçekleştirilmektedir.

Eğitim ve istihdam alanında, engelli bireylerin mesleki eğitim, mesleki rehberlik ve istihdam hizmetlerinden etkin biçimde yararlanmasına yönelik kapsayıcı bir yaklaşım benimsenmiş; engelli bireylerin istihdama katılımını kısıtlayan engellerin kaldırılması, gerekli desteğin sağlanması ve istihdam alanlarının genişletilmesi yönünde çalışmalar sürdürülmektedir. Ayrıca, engelli bireylerin eğitim, sağlık, ulaşım, barınma ve çalışma yaşamına katılımı, bağımsız yaşamın desteklenmesi, erişilebilirlik, sosyal yaşama katılımın güçlendirilmesine vb. ilişkin düzenlemeler farklı kanunlar ve farklı kamu kurumlarının görev alanlarında yer almakta olup engelli bireylerin hak ve hizmetlere erişiminin güçlendirilmesine yönelik mevzuat ve politika çalışmaları ilgili kurum ve kuruluşlarla koordinasyon içerisinde sürekli olarak değerlendirilmektedir. Bu süreçte engelli bireylerin ve sivil toplum kuruluşlarının görüş ve önerileri de dikkate alınmaktadır.

Bakanlığımız, engelli bireyleri hak sahibi eşit yurttaşlar olarak konumlandıran bir anlayışla; bağımsız yaşamı, eşit yurttaşlığı ve kamusal hakları esas alan politikalarını geliştirmeye ve mevcut mevzuatı bu doğrultuda güçlendirmeye devam etmektedir.

Bu kapsamda, engelli bireylere yönelik hizmetler; başta 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu olmak üzere ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde yürütülmektedir. Türkiye'nin taraf olduğu Birleşmiş Milletler Engellilerin Hakları Sözleşmesi (EHİS) de bu alandaki temel uluslararası çerçeveyi oluşturmaktadır.

5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun, engellilik temelinde ayrımcılığı açıkça yasaklayan, eşitlik ve makul düzenleme ilkelerini esas alan kapsayıcı hükümler içermektedir. Kanun, engelli bireylerin haklardan tam ve eşit şekilde yararlanabilmesi için kamu kurum ve kuruluşları ile özel sektörce makul düzenlemelerin yapılmasını öngörmektedir. Aynı şekilde, istihdam mevzuatında da engelli bireylerin işe alım, çalışma koşulları ve çalışma ortamına erişim bakımından makul düzenlemelerden yararlanmasını ve ayrımcılığa uğramamasını güvence altına alan hükümler yer almaktadır.

Engelli bireylere yönelik geliştirilecek politikalara yön vermesi amacıyla hazırlanan "2030 Engelsiz Vizyon Belgesi" 3 Aralık 2021 Dünya Engelliler Günü'nde Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan tarafından ilan edilmiş olup 2030 Engelsiz Vizyon Belgesi'nin 2023-2025 yılları arasındaki uygulama aracı olan Bakanlığımız koordinasyonunda hazırlanan ilk "Engelli Hakları Ulusal

Eylem Planı (EHUEP)" nın tüm taraflarca hassasiyetle uygulanmasına ilişkin Cumhurbaşkanlığı Genelgesi ise 2 Şubat 2023 tarihli ve 32092 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

EHUEP (2023-2025) ile tüm alanlarda güçlü koordinasyon, çok taraflı iş birliği ve engelli bireyleri temsil eden sivil toplum kuruluşlarının katılımı ile engelliliği anaakımlaştıran ve engelli bireylerin engellilikten kaynaklı ihtiyaçlarını göz önünde bulunduran ve 8 politika alanı üzerine inşa edilen 31 hedefe yönelik 107 eylem alanı kapsamında 316 faaliyet belirlenmiştir.

Engelli haklarının korunması, geliştirilmesi ve güçlendirilmesine ilişkin konularda mevzuat çalışmaları yapmak, hak ihlâlleri durumlarında alınabilecek önlemlere ilişkin tavsiyelerde bulunmak, konuya ilişkin strateji belgesi ve eylem planları hazırlamak ve hazırlananlara ilişkin görüş bildirmek, engelli hakları konusunda kurumlar arası iş birliği ve koordinasyonu sağlamak amacıyla 2021/23 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi doğrultusunda "Engelli Hakları İzleme ve Değerlendirme Kurulu" oluşturulmuştur. İlgili tüm kamu kurum ve kuruluşları ile engellilik alanında faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarının üst düzey temsilcilerinden oluşan Kurul, çalışmalarına devam etmektedir.

Ülkemizde 2011 yılından günümüze merkezi olarak düzenlenen Engelli Kamu Personeli Seçme Sınavı (EKPSS) ile kamuda engelli istihdamında önemli başarılar sağlanmış, hak kayıplarının önüne geçen, fırsat eşitliğini sağlayan bir sistem hayata geçirilmiştir. Bahse konu merkezi sınav; 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 53 üncü maddesi ile bu kanuna dayanılarak yürürlüğe giren Engelli Kamu Personeli Seçme Sınavı ve Engellilerin Devlet Memurluğuna Alınmaları Hakkında Yönetmelik hükümlerine dayanılarak gerçekleştirilmektedir.

Merkezi sınavın uygulamada yerini alması ile engelli istihdamında gözle görünür bir artış sağlanmıştır. 2002 yılında 5.777 olan engelli memur sayısı yıllar itibari ile artarak 2026 Temmuz ayı verilerine göre 83.127'ye yükselmiş olup kamu kurum ve kuruluşlarının kota kapsamında istihdam etmesi gereken engelli memur sayısı 78.306'dır.

Bakanlığımız engellilerin temel hak ve özgürlükleri başta olmak üzere erişilebilirlik ile ilgili ulusal politikaların da belirlenmesi, mevzuatın hazırlanması ve bu politikaların hayata geçirilmesi için kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyon ve iş birliğinin sağlanması ile yükümlü kurumdur. Erişilebilirliğin uygulanması tüm kurum ve kuruluşların görev ve sorumluluğundadır. 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanunun 7 nci maddesinde yapılı çevre, özel ve kamu toplu taşıma sistemleri ile bilgilendirme hizmetleri, bilgi ve iletişim teknolojisinin erişilebilir olması hüküm altına alınmıştır. Ayrıca geçici 2 nci ve geçici 3 üncü maddelerinde kamu kurum ve kuruluşlarına ait mevcut resmi yapılar, mevcut tüm yol, kaldırım, yaya geçidi, açık ve yeşil alanlar, spor alanları ve benzeri sosyal ve kültürel alt yapı alanları ile gerçek ve tüzel kişiler tarafından yapılmış ve umuma açık hizmet veren her türlü yapılar ile büyükşehir belediyeleri ve belediyeler tarafından şehir içinde sunulan ya da denetlenen toplu taşıma hizmetlerinde erişilebilirliğin sağlanmasına yönelik amir hükümlere yer verilmiştir.

Kanunun geçici 3 üncü maddesinde erişilebilirliğin izlenmesi ve denetlenmesi görevi Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Komisyonlarına verilmiştir. 2013 yılında yürürlüğe giren Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Yönetmeliği hükümlerine istinaden her ilde valilikler bünyesinde Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Komisyonları kurularak faaliyetlerine başlamıştır.

Ülkemizde yapılı çevrenin planlanması, ruhsatlandırılması ve inşası ile ilgili temel mevzuat olan 3194 sayılı İmar Kanunu'nun ek 1 inci maddesinde ve uygulama yönetmeliği olan "Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği"nde de erişilebilirliğin uygulanmasına yönelik amir hükümler yer almaktadır. Bakanlığımız tarafından erişilebilirlik ölçü ve ölçütlerinin daha ayrıntılı olarak Yönetmelikte yer alması için teknik metin oluşturulmuş ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından 01.07.2017 tarihinde Yönetmelik yayımlanmıştır. Bu Yönetmelikte yer alan erişilebilirlikle ilgili hükümler gereği, yeni tasarlanan tüm binalarda standarda uygunluk sağlanmak zorundadır.

2019 yılında, yeni inşa edilecek binaların erişilebilir olarak tasarlanması ve inşa edilmesi için yine Bakanlığımızca teknik alt yapısı oluşturularak Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına sunulan revizyon talebi Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliği'ne eklenmiştir.

Mimar ve mühendislerin tüm bina tasarımlarının ilk aşamasından son aşamasına kadar başvurabileceği, açıklayıcı metinlerin yanı sıra mimari çizimlerin üç boyutlu görseller ile desteklendiği, aynı zamanda akademisyenler için kaynak niteliğindeki Erişilebilirlik Kılavuzu yayımlanmıştır.

Engelli bireylere yönelik bakım hizmetleri aile odaklı sosyal hizmet politikası doğrultusunda geliştirilmekte ve çeşitlendirilmektedir. Toplum temelli bakım anlayışı doğrultusunda; yatılı bakımın yanı sıra birey odaklı hizmet anlayışı ile engelli bireylerin kendi sosyal çevrelerinden ayrılmadan yaşamlarını sürdürmelerini sağlayan bakım hizmet modellerine ağırlık verilmektedir. Aile yanında bakımı desteklemek amacıyla evde bakım yardımı, sosyal yardım, gündüz bakım hizmetleri ve geçici misafir bakım hizmetleri birlikte ve birbirini tamamlayıcı şekilde bütünleşik olarak sunulmaktadır.

Bakanlığımız; engelli bireylerin ailesi yanında bakımının sağlanmasına öncelik vermekte olup ailesi yanında bakımı mümkün olmayan engelli bireylerin bakımını ise yaş, cinsiyet ve engel durumuna uygun olarak yerleştirildiği, bakım ve rehabilitasyon hizmetlerinin sunulduğu Bakanlığımıza bağlı olarak faaliyet gösteren yatılı resmi bakım merkezleri aracılığıyla ücretsiz olarak sağlamaktadır.

Bakım hizmetinin kalitesinin artırılması ve iyileştirilmesi için toplu yaşam alanlarından ziyade insan onur ve haysiyetine yakışır modern fiziki yapılar sunan Engelsiz Yaşam Merkezleri Projesi dahilinde engelli bireylerin 3 er kişilik 4 yatak odası, salon, oturma odası, mutfak, banyo ve tuvalet bölümlerinden oluşan toplam 12 kişilik müstakil, tek katlı ve bahçeli evlerin bir idari bina ile birlikte aynı bahçe içerisinde bulunduğu kampüslerde bakımına önem vererek ülke genelinde yaygınlaştırılmasına çalışılmaktadır.

Engelli bakım hizmetleri alanında, evinde bakımı sağlanan fakat evde bakıma destek yardımı veya yatılı kurum bakımı hizmetlerinden yararlanamayan engelli bireylerin ailelerinin engelli bireyin kişisel bakımına yönelik işlerde desteğe ihtiyacının bulunması halinde evde bakıma destek hizmeti sunulmaktadır. Bu hizmet de resmi bakım ve rehabilitasyon merkezlerinde görevli bakıcı personel tarafından bakıma ihtiyacı olan engelli bireyin ikametgah adresine giderek evinde belirlenen gün ve saatlerde gerçekleştirildiği bakım hizmetidir.

Engelli bireylere yönelik aktif yaşam merkezleri ile engelli bireylerden ailesi yanında bakımı sağlananların ihtiyaçlarının giderilmesi ve ailelerin rahatlatılması, sosyal hayata aktif katılımlarının sağlanması hedeflenmektedir. Engelli bireylerin ailesi yanında çevresinden ayrılmadan bakımının gerçekleştirildiği tam veya yarı zamanlı olarak gündüz hizmet veren aktif yaşam merkezlerinde; engelli bireyin öz bakım ihtiyaçlarının karşılanmasının yanı sıra toplumsal hayata katılımlarını sağlamak üzere eğitim, sosyal, kültürel ve sportif faaliyetler yürütülmekte, ailelerine danışmanlık hizmeti verilmektedir.

Bakanlığımız tarafından sunulan evde bakım yardımı, bakıma ihtiyaç duyan tam bağımlı engelli bireylerin aile ortamında bakımının desteklenmesi amacıyla yürütülen nakdi bir sosyal yardım modelidir. Söz konusu yardım ile bakım hizmetinin aile içerisinde sürdürülebilirliğinin desteklenmesi, bakım veren kişilerin ekonomik açıdan desteklenmesi ve bakım yükünün hafifletilmesine katkı sağlanması amaçlanmaktadır. Evde Bakım Yardımı Yönetmeliği gereğince yardım talebinde bulunan kadın, erkek fark etmeksizin engelli bireyin akrabası veya vasisi yardımdan yararlanabilmektedir. Bu amaçla 2006 yılında başlatılan evde bakım yardımı ile evde engelli bireyin bakımını üstlenen vatandaşlarımıza ekonomik destek sağlanmakta; söz konusu destekle hanelerin refah seviyelerinin güçlendirilmesi ve bakım yükünü çoğunlukla üstlenen kadınlar başta olmak üzere bakım veren kişilerin ekonomik açıdan desteklenmesi amaçlanmaktadır.

Bakanlığımızca engelli bireylerin bağımsız yaşamını desteklemek ve aile yanında sürdürülebilir bir yaşam kurabilmelerini sağlamak amacıyla bireye özgü destek mekanizmaları geliştirilmekte ve uygulanmaktadır. Bireye özgü destek modelleri kapsamında, II. Ulusal Otizm Eylem Planı (2023–2030)'nın "Etkili Sosyal Hizmet Modelleriyle Bireyi ve Aileyi Güçlendirmek" hedefi doğrultusunda Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Bireyler ve Aileleri İçin Bireysel Sosyal Hizmet Danışmanlığı Uygulama Projesi geliştirilmiştir. Halihazırda 36 ilde pilot olarak uygulanan proje ile her aileye bir danışman atanarak; tanı aldığı andan itibaren engelli bireye ve ailesine sistematik ve bütüncül bir yaklaşımla destek sunulması, ailelerin doğru kaynaklara en hızlı şekilde yönlendirilmesi, psikososyal destek hizmetinden yararlandırılması ve bireylerin takiplerinin yapılması sağlanmaktadır. Projenin izleme ve değerlendirme sonuçlarına göre revize edilerek 81 ilde yaygınlaştırılması ve otizmli çocuğu olan her ailenin bir sosyal hizmet danışmanına sahip olması hedeflenmektedir.

Bakanlığımız engellilerin temel hak ve özgürlükleri başta olmak üzere erişilebilirlik ile ilgili ulusal politikaların belirlenmesi, mevzuatın hazırlanması ve bu politikaların hayata geçirilmesi için kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyon ve iş birliğinin sağlanması ile yükümlü bir kurumdur. Erişilebilirliğin uygulanması tüm kurum ve kuruluşların görev ve sorumluluğundadır.

Bu kapsamda "herkesin istediği her yere ve her hizmete, bağımsız ve güvenli olarak ulaşabilmesi ve bunları kullanabilmesi" olarak tanımlanan erişilebilirliğin sağlanması ve yaygınlaştırılması hususu yasal düzenlemelerle güvence altına alınmıştır.

2005 yılında yürürlüğe giren 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanunun 7 nci maddesinde yapılı çevre, özel ve kamu toplu taşıma sistemleri ile bilgilendirme hizmetleri, bilgi ve iletişim teknolojisinin erişilebilir olması hüküm altına alınmıştır. Ayrıca geçici 2 nci ve geçici 3 üncü maddelerinde kamu kurum ve kuruluşlarına ait mevcut resmi yapılar, mevcut tüm yol, kaldırım, yaya geçidi, açık ve yeşil alanlar, spor alanları ve benzeri sosyal ve kültürel alt yapı alanları ile gerçek ve tüzel kişiler tarafından yapılmış ve umuma açık hizmet veren her türlü yapılar ile büyükşehir belediyeleri ve belediyeler tarafından şehir içinde sunulan ya da denetlenen toplu taşıma hizmetlerinde erişilebilirliğin sağlanmasına yönelik amir hükümlere yer verilmiştir. Ayrıca anılan Kanun maddelerine istinaden 20/07/2013 tarihinde yürürlüğe giren Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Yönetmeliği gereği illerde valilikler bünyesinde komisyonlar oluşturulmuş olup, yükümlülükleri yerine getirmeyen belediyeler ve diğer kurum ve kuruluşlar için komisyonlar tarafından yapılan denetimler sonucunda erişilebilir olmayan her bir tespit için idari para cezası uygulanabilmektedir. Bugüne kadar 67.361 adet denetim gerçekleştirilmiştir.

Engellilerin ve yaşlıların binalar, açık alanlar, toplu ulaşım hizmetleri ile bilgi ve iletişim teknolojilerinde karşılaştıkları erişilebilirliğe ilişkin sorunların tespiti, çözüm yollarının araştırılması ve yaşanan sorunların ortadan kaldırılması ile iyi uygulama örneklerini yaygınlaştırmaya yönelik çalışmalar yapmak, erişilebilirlikle ilgili mevzuat düzenlemeleri, standartların geliştirilmesi, denetim faaliyetlerinin koordinasyonu, bilgi ve bilinç düzeyinin artırılmasına yönelik eğitim ve yayın faaliyetleri ile uygulamayı destekleyici proje ve çalışmalar yürütmek, ilgili kamu kurum ve kuruluşları, yerel yönetimler, üniversiteler, özel sektör, sivil toplum örgütleri ve diğer paydaşlarla işbirliği ve koordinasyonu sağlamak Bakanlığımız görev alanı kapsamında yer almaktadır. Bu doğrultuda engellilerin ve yaşlıların erişilebilirlikle ilgili karşılaştıkları sorunlarla ilgili bireysel başvurular ve engelli örgütleri (Sivil Toplum Kuruluşları vb.) tarafından yapılan müracaatlar da Bakanlığımızca titizlikle incelerek değerlendirilmektedir.

Ülkemizin yaşlanma alanındaki temel yaklaşımı; yaşlı bireylerin aileleri ve yakınlarıyla birlikte, bulundukları çevrede, aktif ve sağlıklı yaşlanma çerçevesinde yaşlanma sürecini geçirmelerini sağlamaktır. Bu doğrultuda politika ve stratejilerin belirlenmesi, sosyal hizmet faaliyetlerinin

geliştirilmesi ve çeşitlendirilmesi için gerekli çalışmalar hak temelli bakış açısıyla, farklı yaşlı profillerinin farklı ihtiyaçları gözetilerek birey odaklı olarak yürütülmektedir. Bakım ihtiyacı olan yaşlılara kurumsal bakımın yanı sıra, evde bakım yardımı ve gündüzlü bakım hizmetleri gibi toplum temelli bakım hizmetleri bütünleşik olarak sunulmaktadır.

Yaşlı bireylere yönelik aktif yaşam merkezlerinde yürütülen faaliyetler ile evde yalnız veya ailesi ile yaşamlarını sürdüren yaşlı bireylerin ihtiyaçlarının gözetilerek yaşamlarının kolaylaştırılması, kendi imkânları ile karşılamakta güçlük çektikleri konularda yardımcı olarak günlük yaşam faaliyetlerine destek sunulması, sosyal ilişkilerinin zenginleştirilerek yaşam kalitelerinin artırılması hedeflenmektedir. Bu kapsamda; yaşlı bireylere yönelik aktif yaşam merkezi ile geleneksel aile yapısının güçlendirilmesi, yaşlıların toplumsal hayata aktif katılımı ve psikososyal açıdan daha sağlıklı olmaları ile kurumsal bakıma olan ihtiyacın azaltılarak/geciktirilerek ailelerin de istihdama katılımlarının artırılması amaçlanmaktadır.

Bakanlığımızca Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma (SYD) Vakıfları aracılığıyla ihtiyaç sahibi vatandaşlarımıza yönelik başta 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu olmak üzere 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun ve diğer mevzuat hükümleri doğrultusunda sosyal yardım programları yürütülmektedir. Yürütülmekte olan sosyal yardım programları düzenli ve süreli nitelikte olmak üzere aile yardımları, barınma ve gıda yardımları, engelli ve yaşlı yardımları, sağlık yardımları, eğitim yardımları ve proje destekleri olarak sınıflandırılmaktadır.

Bu kapsamda Bakanlığımızca 2022 sayılı Kanun kapsamında %40 ve üzeri oranda engelli raporu olan, sosyal güvencesi olmayan ve hane içinde kişi başına düşen ortalama aylık geliri, asgari ücretin aylık net tutarının 1/3'ünden az olan Türk vatandaşlarına Engelli Aylığı; 18 yaşından küçük özel gereksinim düzeyi en az hafif düzeyde olan veya %40 ve üzeri oranda engelli olan yakını bulunan ve hane içinde kişi başına düşen ortalama aylık geliri, asgari ücretin aylık net tutarının 1/3'ünden az olan Türk vatandaşlarına Engelli Yakını Aylığı bağlanmaktadır.

Bununla birlikte 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu hükümlerine göre 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun, 60/c-1 ve 60/c-3 kapsamındaki genel sağlık sigortalısı sayılanlar ile bunların bakmakla yükümlü olduğu kişilerin hastane, ilaç, reçete, optik katılım payı muhteviyatında ödedikleri katılım payı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları tarafından söz konusu kişilere geri ödenmektedir.

Ayrıca yaşlı ve engelli vatandaşlarımızın ev temizliği ve kişisel bakımları gibi zaruri ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik Ulusal VEFA Programı, ihtiyaç sahibi engelli vatandaşlarımızın topluma uyumunu kolaylaştıracak her türlü araç gereç, cihaz, protez vb. ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik Engelli İhtiyaç Yardımı, özel eğitime ihtiyacı olan özel gereksinimli öğrencilere yönelik Engelli Öğrencilerin Ücretsiz Taşınması gibi yardım programları yürütülmektedir.

Bu kapsamda tematik ve kapsayıcı sosyal yardım programları aracılığıyla ihtiyaç sahibi vatandaşlarımız desteklenmekte olup Bakanlığımızca yürütülen sosyal yardım programlarına ilişkin detaylı bilgiler ve veriler Bakanlığımız internet sitesinden takip edilebilmektedir.

Diğer taraftan, Bakanlığımız engelli kadınlara yönelik sosyal hizmetleri aile ve birey odaklı bakım hizmeti anlayışıyla geliştirilmekte ve çeşitlendirilmektedir. Yatılı bakım ihtiyacı olan engelli kadınlara yönelik erişilebilir, güvenilir ve nitelikli kurumsal bakım hizmeti sunulmaktadır. Engelli kadınlara toplum temelli bakım anlayışı ile kurumsal bakımın yanı sıra aile odaklı sosyal hizmet politikamız doğrultusunda engelli bireyin yerinde, kendi sosyal çevresinden ayrılmadan bakım hizmeti almasını sağlayan bakım hizmet modellerine ağırlık verilmektedir. Aile yanında bakımı desteklemek amacıyla evde bakım yardımı, sosyal yardım, gündüzlü bakım hizmetleri, ev tipi sosyal hizmet

kuruluşlarında sunulanlar ve geçici misafir bakım hizmetleri gibi toplum temelli bakım hizmetleri birbirini tamamlayıcı şekilde bütünleşik olarak sunulmaktadır.

Bakanlığımızın tüm çalışmaları, yaşamın tüm alanlarında kadınların konumlarının güçlendirilmesi; kadın erkek fırsat eşitliğinin ana plan ve politikalara dahil edilmesi ve kadına yönelik şiddetle mücadele alanında çalışmaların sürdürülmesini desteklemek üzere yürütülmektedir.

Bu kapsamda Bakanlığımızca son dönemde gerçekleştirilen en önemli çalışmalardan biri "Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı"dır. 2024-2028 yıllarını kapsayacak şekilde hazırlanan Eylem Planı, 8 Mart 2024 Dünya Kadınlar Gününde kamuoyuna duyurulmuştur. Eylem planının temel politika eksenleri; *Eğitim, Sağlık, Ekonomi, Liderlik ve Karar Alma Mekanizmalarına Katılım, Çevre ve İklim Değişikliği* olarak belirlenmiştir. Planda; beş temel politika eksenine ilişkin "5 Temel Amaç", "20 Strateji", "83 Faaliyet" yer almaktadır.

Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı'nda yer alan politika eksenleri altında ele alınmak üzere kesişen politika alanları belirlenmiş ve bunlar da "Özel Politika Gerektiren Gruplar" ile "Kesişen Çalışma Alanları" olarak iki alt başlıkta ele alınmıştır. Hem "Özel Politika Gerektiren Gruplar" hem de "Kesişen Çalışma Alanları" Strateji Belgesi ve Eylem Planı'nın genelinde temel amaç, strateji ve faaliyetlerin oluşturulmasında dikkate alınmıştır.

<u>Özel Politika Gerektiren Gruplar</u>
- Kız çocukları,
- Engelli kadınlar,
- Yaşlı kadınlar,
- Kırsal alanda yaşayan kadınlar,
- Geçici koruma(GK)/uluslararası koruma (UK) başvurusu veya statüsü sahibi kadınlar,
- Tutuklu ve hükümlü kadınlar,
- Şiddet mağduru kadınlar,
- Yoksul kadınlar.

<u>Kesişen Çalışma Alanları</u>
- Ailenin güçlenmesi,
- Afet ve acil durumlar,
- Mevzuat değişiklikleri,
- Cinsiyet ayrıştırmalı verilerin mevcudiyeti,
- Kadın erkek eşitliği eğitimleri,
- İzleme değerlendirme ve etki analizi çalışmaları,
- Kadın erkek eşitliğine duyarlı bütçeleme çalışmaları,
- Yerel yönetimlerle işbirliği,
- STK'lar ile işbirliği,
- Üniversiteler ile işbirliği,
- Özel sektör ile işbirliği,
- Erkek çocukları da dâhil kadınların güçlenmesi sürecine erkeklerin katılımı.

2024-2028 yıllarını kapsayan Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı tüm kamu kurumları, üniversiteler, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları ile eşgüdüm içerisinde yürütülmektedir.

"Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı"nda 2028 yılına kadar kadınların ekonomik alanda güçlenmesine yönelik olarak belirlenen politikalar; kadınların çalışma hayatına daha aktif katılım sağlaması ve değişen işgücü piyasası dinamikleri doğrultusunda ekonomik hayatta söz

sahibi olmasını sağlamak temel amacıyla kurgulanmıştır. 'Ekonomi' başlığı altında belirlenen temel amaç, kadınların ekonomik olarak güçlenmesini sağlamak ve değişen işgücü piyasasına tam, eşit ve etkin katılımlarını desteklemektir. Bu doğrultuda, dokümanda belirlenen stratejiler aşağıda sıralanmaktadır;

1. Kadınların işgücü piyasasına girişlerini kolaylaştırmak ve insana yakışır işlerde istihdamlarını arttırmak için mevzuatın gözden geçirilerek iyileştirici düzenlemeler yapılması,
2. Kadınlara ve kız çocuklarına, ikiz dönüşüme (yeşil ve dijital dönüşüm) uyumlu işgücü piyasasında ihtiyaç duyulacak yeni beceri ve yetenekler kazandırılması,
3. Sürdürülebilir kalkınma için kadınların ekonomik güçlenmelerini desteklemek amacıyla eşitlik ve kapsayıcılık temelinde kamu ve özel sektörün dönüşümünün sağlanması,
4. Kadın girişimciliğinin her alanda desteklenmesi ve kadın kooperatiflerinin güçlendirilmesi amacıyla çalışmalar yapılması,

İlk strateji kapsamında belirlenen Faaliyet 1.2 ile "İş ve aile yaşamının uyumlaştırılması konusundaki mevzuat düzenlemeleri, kadın erkek eşitliği perspektifiyle yeniden gözden geçirilecek ve gerekli düzenlemeler yapılacaktır." hedefi ortaya konulmuştur. Söz konusu faaliyet kapsamında, mesai saatleri ile okul saatlerinin uyumlaştırılmasına yönelik düzenlemelerin hayata geçirilmesi öngörülmektedir. Ayrıca, yaşlı ve engelli bakımına ilişkin farklı ihtiyaçlara cevap verebilecek nitelikte, kaliteli, ekonomik ve erişilebilir bakım modellerinin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmaların yürütülmesi hedeflenmektedir.

Üçüncü strateji kapsamında yer alan Faaliyet 3.4 ile "Engelli, şiddet mağduru, geçici/uluslararası koruma altındaki kadınlar ile afetlerden etkilenen kadınların mesleki gelişimine ve istihdama katılımına yönelik eğitimler artırılacak, işgücü piyasalarına girişlerinin kolaylaştırılmasına yönelik çalışmalar yapılacaktır." hükmü çerçevesinde, işgücü piyasasının daha kapsayıcı ve fırsat eşitliğini destekleyen bir yapıya kavuşturulması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda, söz konusu grupların mesleki becerilerinin geliştirilmesi, istihdam edilebilirliklerinin artırılması ve işgücü piyasasına erişimlerinin kolaylaştırılmasına yönelik politika ve uygulamaların güçlendirilmesi öngörülmektedir.

Ek olarak, kadınların ve engelli bireylerin ekonomik ve sosyal hayata katılımlarının güçlendirilmesi, insan onuruna yaraşır iş koşullarında çalışmalarının desteklenmesi ve istihdamlarının artırılması amacıyla taraflar arasında yürütülecek iş birliğinin usul ve esaslarını belirlemek üzere Bakanlığımız ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı arasında "Kadınların ve Engelli Bireylerin Ekonomik ve Sosyal Hayata Katılımlarının Güçlendirilmesine Yönelik İş Birliği Protokolü" imzalanmıştır.

Ayrıca, girişimci olmak isteyen kadınlar ile mevcut kadın girişimcilerin ihtiyaç duydukları bilgi, rehberlik ve destek mekanizmalarına erişimlerini kolaylaştırmak ve girişimcilik beceri ve kapasitelerini geliştirmek amacıyla hizmete sunulan "kadingirisimci.gov.tr" internet sitesi üzerinden Engelsiz İŞKUR platformuna doğrudan yönlendirme imkânı sağlanmaktadır.

Son olarak, kadınların bakım yükünü hafifletme hedefi kapsamında, sosyal hizmetler, bakım hizmetleri ve özel politika gerektiren grupların güçlendirilmesine yönelik yürütülen faaliyetler açısından Sosyal Kooperatif modelinin ele alınması amacıyla, Bakanlığımız ve Ticaret Bakanlığı iş birliğinde; ilgili kamu kurum ve kuruluşları, kooperatifler/üst birlikler, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları, mesleki kuruluşlar ve uluslararası kuruluşların katılımı ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanımız Sayın Mahinur Özdemir Göktaş'ın da teşrifleriyle Ankara'da Sosyal Hizmetler ve Bakım Hizmetlerinin Sunulmasında Sosyal Kooperatifler Çalıştayı düzenlenmiştir.